

De Externsteine

70 miljoen jaar stenen geschiedenis

Het Landesverband Lippe stelt zich voor

Het Landesverband Lippe is verantwoordelijk voor de goederen van het voormalige Land Lippe, dat op grond van de historische ontwikkeling in 1948/1949 naar hen werd overgeheveld. Met zijn culturele instellingen en economische activiteiten is de bond tevens een essentieel bestandsdeel en belangrijke bevorderaar van de gezondheids- en cultuurregio Oostwestfalen-Lippe.

Tot het takenpakket van het Landesverband Lippe horen:

- Archeologische Openluchtmuseum Oerlinghausen
- Monumenten, vastgoed en domeinen
- Externsteine bij Holzhausen-Externsteine
- Hermannsdenkmal bij Detmold
- Lippische Cultuuragenstschap
- Lippische Landsbibliotheek Detmold
- Lippisch Landsmuseum Detmold
- Schildersstad Schwalenberg
- Muziekkasteel Sternberg
- Staatsbad Meinberg GmbH
- Bos- en woudmuseum Heidelbeck
- Museum van de Weserrenaissance Slot Brake
- Ongeveer 15900 ha woud
- Ongeveer 3300 ha landbouwgrond.

Het Landesverband Lippe ziet zichzelf als moderne dienstverlener voor de mensen in Lippe. Daarbij gelden de cultuurs-, wetenschappelijke en onderwijsinstellingen als zijn bijzondere verbintenis.

Het brede takenpakket van het Landesverband Lippe gaat van actief cultuurwerk over natuur- en monumentenbescherming tot aan de bevordering van gezondheid en toeristische instellingen.

Met zijn ondernemingen is het Landesverband Lippe bovendien een belangrijke economische factor voor Lippe: hij zet door zijn actieve vermogensbeleid

structuurbevorderende accenten in de steden en gemeenten.

Geologie en prehistorie

Een middeleeuwse, heilige plaats middenin bizarre zandsteenrotsen – dat zijn de Externsteine in het hart van het Lipperland. Het beschermde natuurgebied nodigt u met zijn omliggende wouden uit tot een wandeling in de prehistorie.

De Externsteine zijn onderdeel van de middelste bergketen van het Teutoburgerwoud, dat overwegend bestaat uit zandsteen uit het Onderkrijt. Bij de gebergtevorming ongeveer 70 miljoen jaar geleden werd de oorspronkelijk vlakke zandsteen in het gebergte verticaal omhoog gedrukt. Deze monumentale rotsformatie, een van de merkwaardigste natuur- en cultuurmonumenten van Centraal-Europa, roept tot op vandaag nog vele vragen op.

Vondsten van punten en messen uit vuursteen tonen aan dat al in het Paleolithicum en het Mesolithicum jagers in de buurt van de Externsteine verblijven.

De stenen werktuigen bevonden zich vooral onder de kleinere rots in het woud, die vermoedelijk 10000 jaar geleden in de Ahrensburgcultuur als natuurlijk rotsen afdak gebruikt werd. Voor menselijke activiteit aan de Externsteine vanaf het Neolithicum tot de Karolingische tijd ontbreken daarentegen archeologische bewijzen.

Van ruststation van de abt tot reisbestemming

Van 1932 tot 1935 werden voor rotsen 1 tot 3 archeologische opgravingen uitgevoerd. Hoogmiddeleeuws aardewerk en metalen vondsten tonen aan dat het terrein in de 10de tot de 13de eeuw bewoond was. De vondsten duiden op de aanwezigheid van een heer, wat door oorkonden uit de 12de eeuw bevestigd wordt. De abt van de Abdij van Werden bij Essen bezat aan de Externsteine een hoeve, die hij op zijn regelmatige reizen naar het dochterklooster in Helmstedt als ruststation gebruikte. De Externsteine lagen aan een belangrijke weg tussen Rijn en Elbe.

Onder de bescherming van de Heren van Lippe leefden in de late middeleeuwen (14de /15de eeuw) aantoonbaar kluzenaars in de grotten. Rond 1660 richtte Graaf Hermann Adolf van Lippe voor de rotsen een vesting op, die echter snel weer in verval raakte. In het begin van de 19de eeuw werden de Externsteine voor het toerisme opgeknapt en het stuwmeer aangelegd.

Geheimzinnige plekjes

Van de talrijke sporen van menselijke activiteit aan de Externsteine zijn de bezoekers vooral gefascineerd door deze plekjes:

- Het monumentale reliëf van de kruisafneming (rots 1)
- De daarachterliggende grotten
- De zijingang naar de koepelgrot met de resten van een Petrusfiguur
- Het open rotsgraf in een ronde niche (rots 1)
- De hoogtekamer met een altaarniche

aan de hoofdgrot is in noordelijke richting nog een kleine grot met een rond venster verbonden.

De ouderdom en oorspronkelijke functie van de plekken is tot op vandaag omstreven. Al in de 16de eeuw wordt het vermoeden geopperd dat aan de Externsteine een heidens heiligdom in een christelijke plaats veranderd werd. Ook vandaag nog wordt de opvatting verdedigd dat de Externsteine in de tijd van de Kelten of de Germanen een belangrijk heiligdom was, waar men ook de sterren observeerde. Hiervoor zijn echter geen archeologische bewijzen. De wetenschap verkiest de uitleg dat hier in de hoge middeleeuwen de heilige stad Jeruzalem met het graf van Christus, de grot van de Heilige Kruisvinding en de heuvel Golgotha nagebootst werden.

Het reliëf van de kruisafneming uit ca. 1150

Het reliëf van de kruisafneming van Christus is enig in zijn soort en een kunstwerk op Europese rang. Nicodemus en Jozef van Arimathea nemen in de aanwezigheid van de treurende Maria en Johannes de Evangelist het dode lichaam van Christus van het kruis. In de hemelse sferen zijn zon en maan in rouw gehuld. God de Vader geeft de Verlossing zijn zegen. In de onderwereld worden twee mensen (Adam en Eva?) door een gedrocht omstrengeld, een symbool van de erfzonde, die door de dood van Christus aan het kruis overwonnen werd. De voorstelling wordt door de meerderheid van de kunsthistorici in de 12de eeuw gedateerd.

Thermoluminescentiedatering

Het project “Thermoluminescentiedatering aan de Externsteine” heeft zich opnieuw toegelegd op één van de centrale raadsels van de Externsteine: de ouderdom van de grotten in de rotsen.

Het onderzoeksproject toonde aan, dat twee sporen van vuur bij de bodem van de hoofd- en bijgrot uit de late middeleeuwen stammen en een verder spoor hoogmiddeleeuws of jonger is. Zij gaan terug op de haardvuurtjes van de kluisenaar die destijds hier leefde. Deze bevindingen stemmen overeen met de onderzoeken tot nu toe. In tegenstelling tot de huidige bevindingen leverde de boorkernen uit het door brand verhitte plafond van de koepelgrot toch een hogere ouderdom: terwijl één brandspoor uit de Ottoonse tijd (10de eeuw) stamt, kon voor een tweede nog een hogere leeftijd achterhaald. Dat spoor is ontstaan na 735. De sporen zijn zeer waarschijnlijk overblijfselen van de schepping van de koepelgrot door de oude methode vuurzetten (breken door brand)

Ecologie bij de Externsteine

De rotsformatie de Externsteine is in een gelijknamige natuurgebied van 127 hectare ingebed.

- **Knickenhagen en Bärenstein:**
Bergheide op de kam met jeneverstruiken, struikheide, blauwe bosbesstruiken en berken

- **Noordwestelijke hangvoet van de Knickenhagen:**
Elzenloofwoud, zomereiken, varens, veen- en haarmossen en pollen pijpenstrootje.
- **“Schliepstein”**
Oude bouseiken, meidoorn, hazelnootstruiken, uitgebreide kruiden- en bloemenplanten, grote aanplanting ilex (hulst, zie foto)

Voor het GPS-natuurbelevingspad Externsteine zijn er apps voor uw smartphone (Apple of Android) ter uwer beschikking. Simpelweg volgende QR-Code scannen en gratis downloaden. Verdere inlichtingen vindt u op de infopanelen ter plaatse en in het Infocentrum Externsteine.

Route, info en adressen

Infocentrum Externsteine

Externsteiner Straße 35
32805 Horn-Bad Meinberg
Telefoon: 05234 2029796
info@externsteine.de
www.externsteine-info.de

Info over het Landesverband Lippe

www.landesverband-lippe.de

Gastronomie:

Felsenwirt Externsteine

Eigenaar: R. Bilgi
Externsteiner Straße 35
32805 Horn-Bad Meinberg
Telefoon: 05234 2310
kontakt@felsenwirt.de
www.felsenwirt.de
maandag rustdag (maart tot oktober)

De Externsteine en het natuurgebied kunnen het hele jaar bezocht worden: een beklimming van de rotsen is tijdens de openingsuren mogelijk.

Bijzondere dank voor de ondersteuning tot de verwezenlijking van deze flyer gaat naar Roland Linde van de Schutzgemeinschaft Externsteine e.V. en de

Aanbod bij de Externsteine

Infocentrum Externsteine

Op een ongeveer 200m² groot tentoonstellingsoppervlak van het Infocentrum Externsteine wordt de bewogen geschiedenis van het monument en het natuurgebied uitgebeeld. Met teksten, interactieve technologie en duidelijke uitleg biedt de tentoonstelling een spannende inleiding in de leefwereld van de Externsteine. Gratis uitlenen van de GPS-systemen met informatie over de natuurbelevingspaden. Speciale aanbiedingen voor schoolklassen.

Openingsuren:

1 april tot 31 oktober | 10.00 uur tot 18.00 uur
1 november tot 31 maart (zie www.externsteine-info.de) | vrije toegang

Beklimming van de rotsen

1 april tot 31 oktober | 1.00 uur tot 18.00 uur
Toegang:
Volwassenen: € 3,00
Kinderen (tot 14 jaar): €1,00

Rondleiding met bezichtiging van de grot

1 april tot 31 oktober | zon- en feestdagen: 11.00 uur | ca. 1 uur | samenkomst: Infocentrum
Toegang inclusief rondleiding:
Volwassenen: € 6,00
Kinderen (tot 14 jaar): €3,00

Rondleidingen voor groepen

Info en aanmelding: Telefoon 0534 2029796
info@externsteine.de

Parkeerterrein Externsteine

dagelijks geopend van 7.00 uur tot 22.00 uur
dagkaart auto: € 2,50
motorfietsen en gespan: € 2,00

